

Vitamíny

Mgr. Lucia Brezňaková

GVPT Martin

Charakteristika

- Životne dôležité organické látky
- Do tela sa dostávajú potravou
- Organizmus si ich vie syntetizovať sám veľmi málo
- Zásobárňou je pečeň
- Potrebné v malých množstvách

Význam

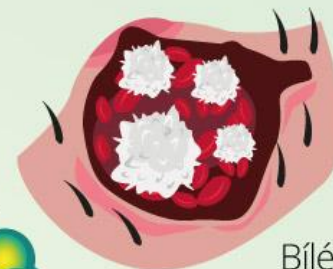
- **Katalyzátory** chemických reakcií v organizme
- Podmieňujú odolnosť tkanív a celého organizmu
- **Antioxidanty**- neutralizujú voľné radikály alebo zabraňujú ich tvorbe

- **Voľné radikály**- napádajú bunky, ohrozujú prirodzené funkcie buniek a spôsobujú závažné ochorenia

UV ZÁŘENÍ

JAK VZNIKAJÍ VOLNÉ RADIKÁLY

ZÁNĚT

Bílé krvinky

METABOLISMUS

Mitochondrie

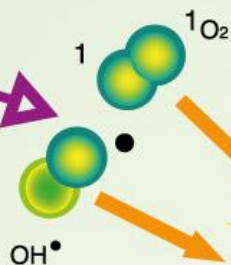
KOUŘENÍ

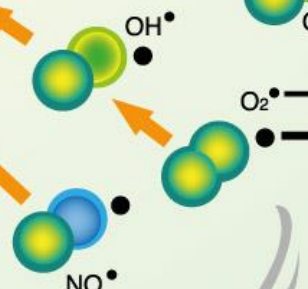
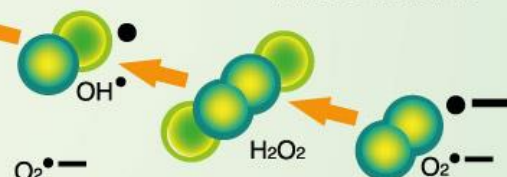
**IONIZAČNÍ
ZÁŘENÍ**

**ZNEČIŠTĚNÍ
OVZDUŠÍ**

**POŠKOZENÍ
DNA**

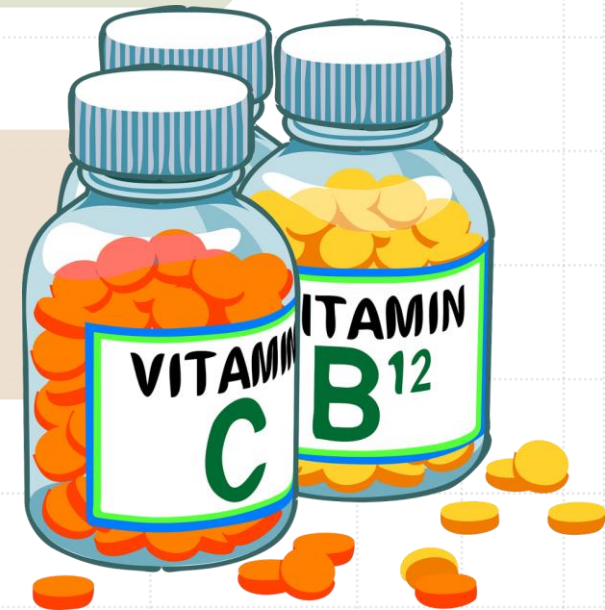
Rozdelenie vitamínov

Rozpustené
v tukoch

• A, D, E, K

Rozpustené
vo vode

• C, B, H, PP

avitaminóza

hypovitaminóza

hypervitaminóza

Vitamíny rozpustené v tukoch

Vitamín A (retinol)

- Provitamín betakarotén

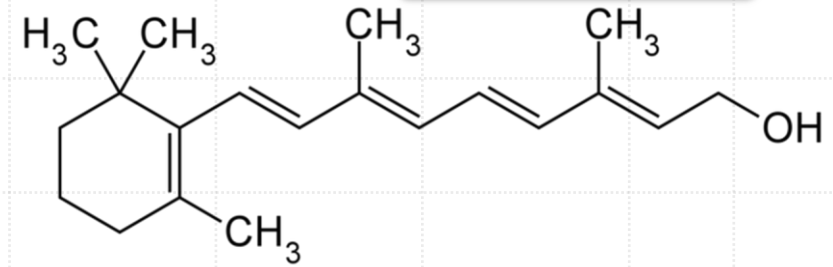
Význam- funkcia epitelov, rast kostí, syntéza očného purpuru (rodopsín)

Zdroje- mlieko, vajcia, pečeň, červené ovocie, zelenina

Hypovitaminóza- šeroslepota, porucha rastu, rohovatenie epitelov

Hypervitaminóza- hnačky, vracanie, nechutenstvo, odlupovanie kože

1,5-2mg

0,025mg

Vitamíny rozpustené v tukoch

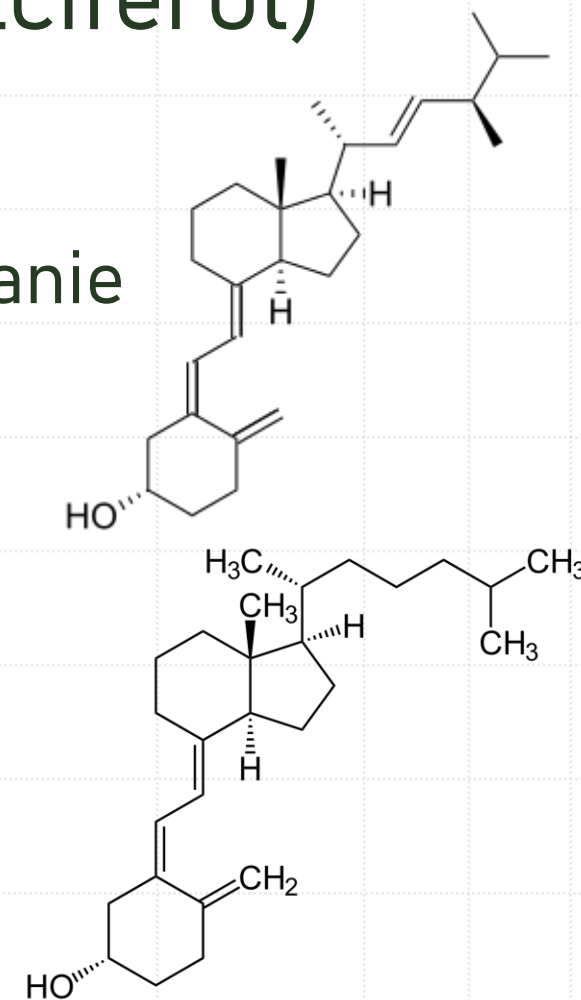
Vitamín D1- D7 (ergokalciferol, cholekalciferol)

- z provitamínu v koži pôsobením UV

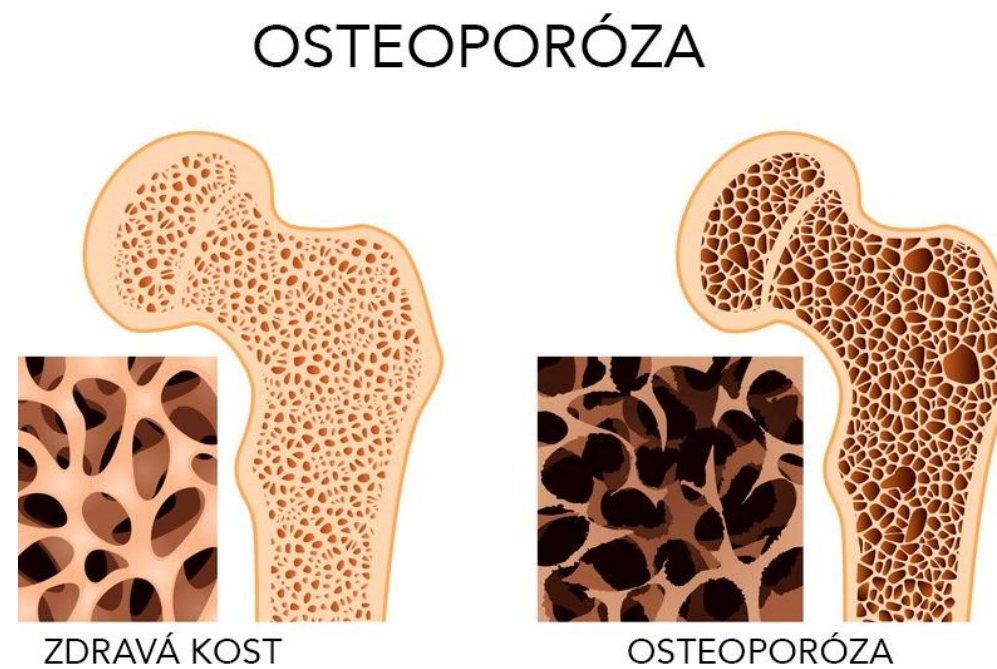
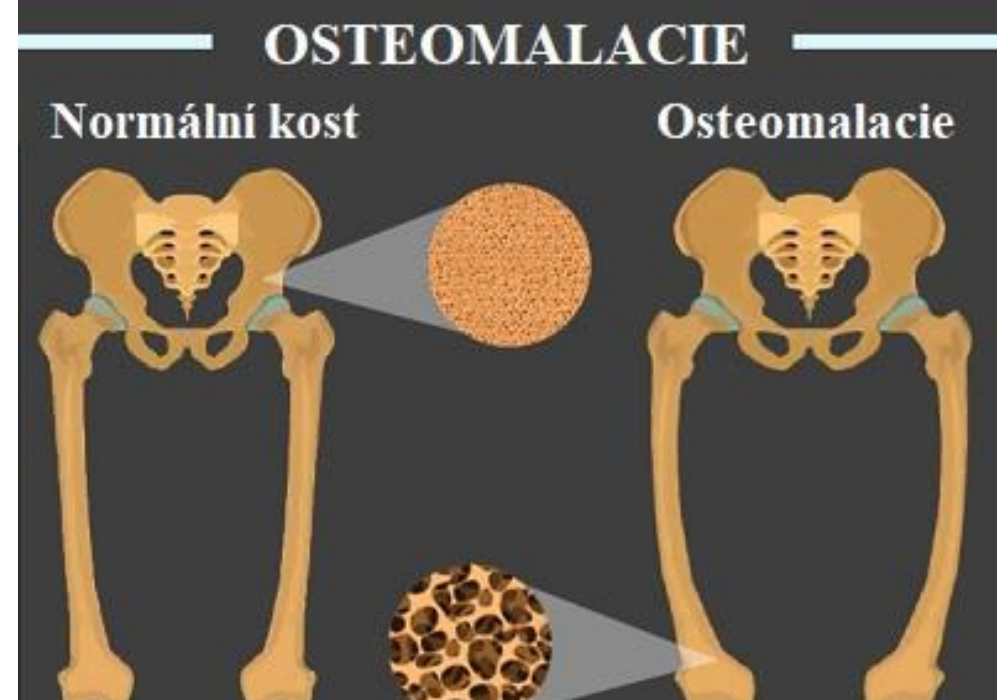
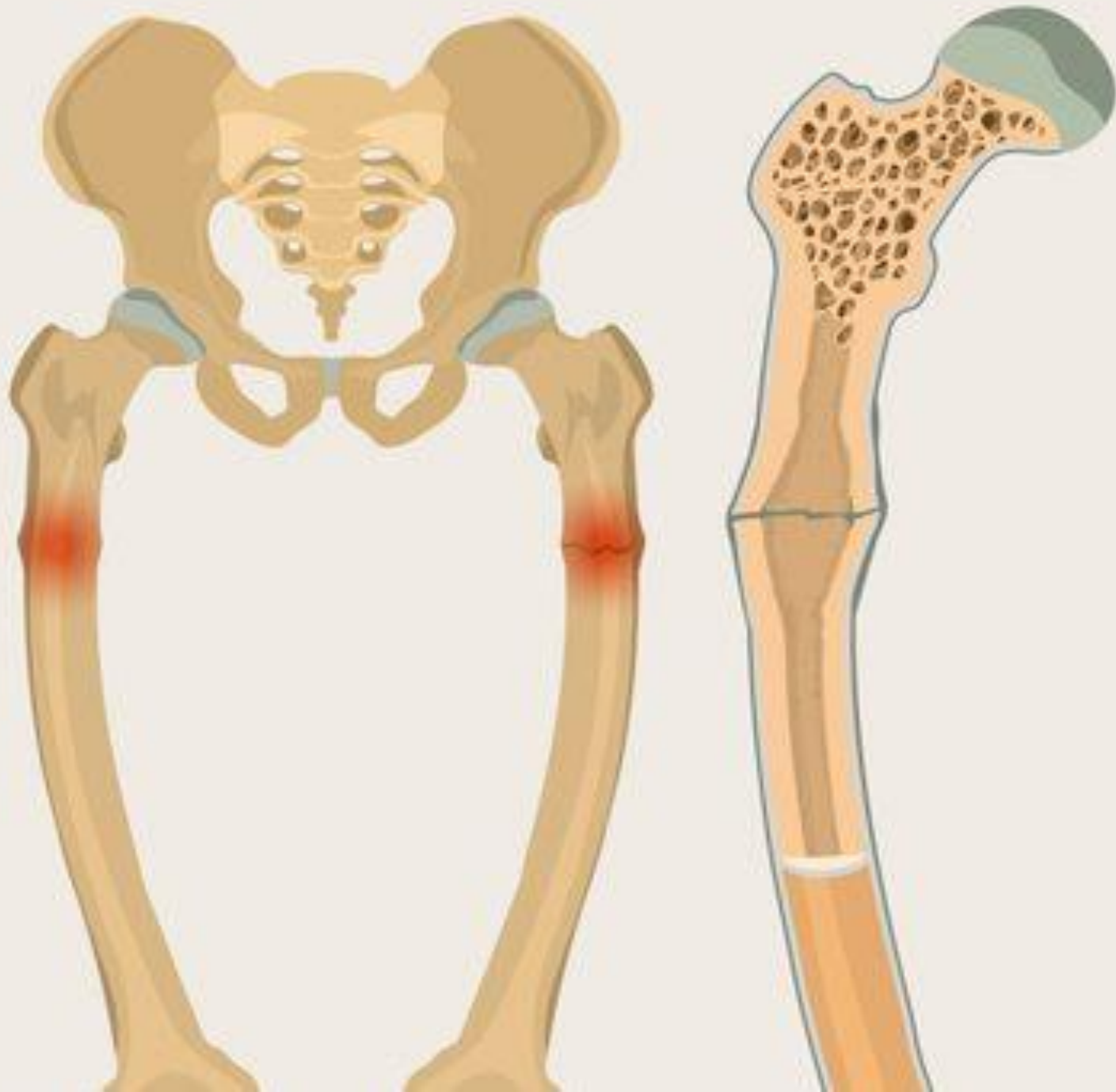
Význam- vstrebávanie vápnika, fosforu z čriev, ukladanie vápnika v kostnom tkanive

Zdroj- ryby, rybí tuk, rybia pečeň

Hypovitaminóza- krivica (rachitída), mäknutie kostí (osteomalácia), rednutie (osteoporóza)

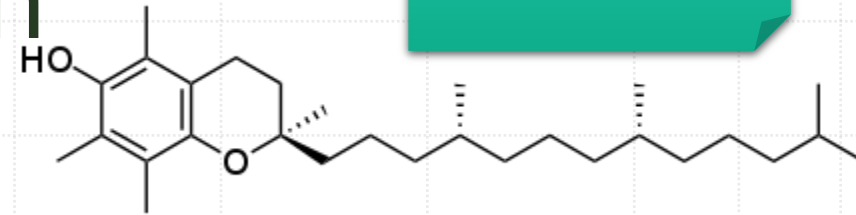

Vitamíny rozpustené v tukoch

Vitamín E (tokoferol)

25-30mg

Význam- antioxidant(zabraňuje tvorbu radikálov)

Zdroje- rastlinné oleje, chudé mäso, ovsené vločky, vajcia

Hypovitaminóza- poruchy rastu, poruchy NS, sterilita

Vitamíny rozpustené v tukoch

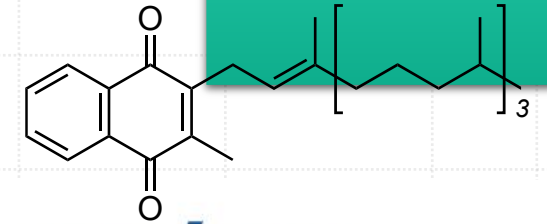
Vitamín K (fylochinon)

- Vzniká aj v hrubom čreve činnosťou baktérii

Význam- zrážanie krvi, syntéza zražacích faktorov

Zdroj- kapusta, špenát, obiloviny

Hypovitaminóza- hemofília

SYMPTÓMY

rozdvojené videnie

nezastaviteľné krvácanie

krvácanie z nosu

krv v moči

silná bolesť hlavy

Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín C (kyselina skorbová)

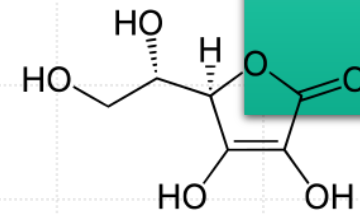
- V tele sa netvorí zásoby, vylučuje sa močom

Význam- tvorba hormónov nadobličiek, tvorba väziva, hojenie rán, regenerácia kostí, vstrebávanie železa

Zdroj- zelenina, ovocie, šípky, čierne ríbezle

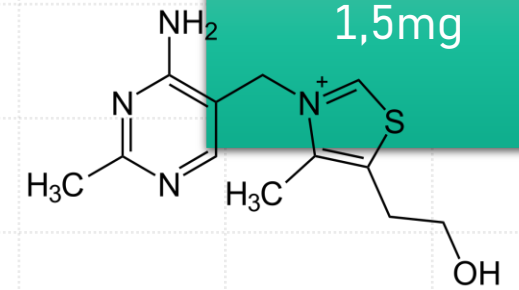
Hypovitaminóza- únava, krvácanie ďasien, znížená imunita

Avitaminóza- skorbut

Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín B1(thiamín, aneurín))

Význam- metabolismus cukrov, udržiava hladinu kyslíka v krvi(bunkové oxidácia, využitie energie)

Zdroj- droždie, strukoviny, obilné klíčky

Hypovitaminóza- únava, bolesti svalov, nechutenstvo, nervozita, podráždenosť

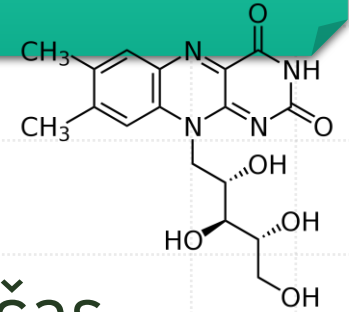
Avitaminóza- beri beri

Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín B2(riboflavín, laktoflavín)

1,5-2mg

Význam- očná sietnica, enzýmy pri prenose elektrónov počas bunkovej oxidácie

Zdroj- mäso, droždie, mlieko, vajcia, strukoviny

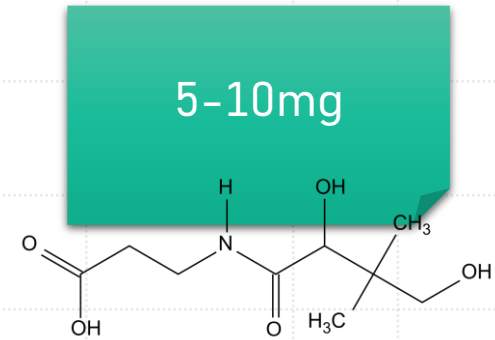
Hypovitaminóza- svetloplachosť, zápaly spojiviek, zmeny na koži a slizniciach

Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín B5(kyselina pantoténová)

Význam- medziprodukt metabolizmu, Krebsov cyklus

Zdroj- vnútornosti hovädzieho dobytku, rastlinných a živočíšnych bunkách

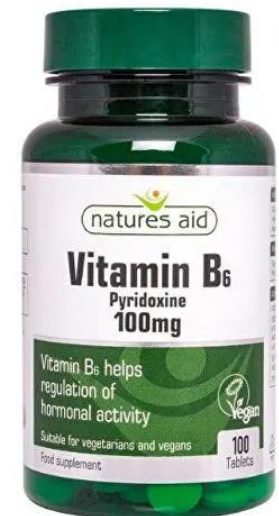
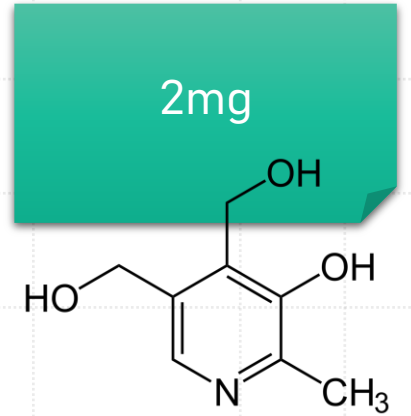
Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín B6(pyridoxín)

Význam- enzýmy a koenzýmy v metabolizme bielkovín, zvyšuje hladinu dopamínu

Zdroj- obilie, mäso, mlieko, strukoviny

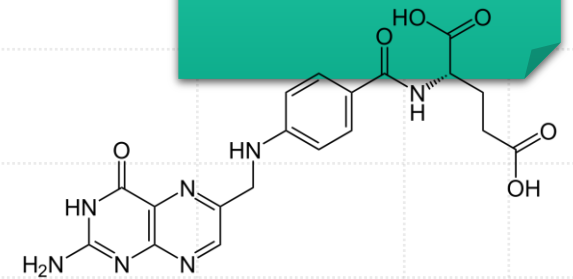
Hypovitaminóza- zápal kože, nervov, kŕče u detí

Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín B9(kyselina listová, folová)

Význam- syntéza nukleových kyselín, bielkovín, červených krviniek

Zdroj- vnútornosti, mäso, zelenina, sója

Hypovitaminóza-anémia, nervové poruchy

Vitamíny rozpustené vo vode

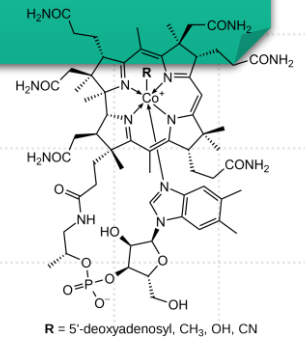
Vitamín B12(kobalamín)

Význam- súčasť enzýmov, tvorba krvi

Zdroj- pečeň, mlieko, vajcia, mäso

avitaminóza-anémia

0,005-0,01mg

Príznaky anémie

Bolesti hlavy

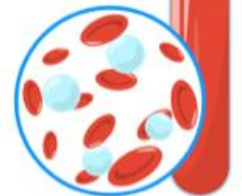

Nespavosť

NORMÁLNA
KRV

ANÉMIA

Dýchavýčnosť

Únava

Závrate

Problémy
s koncentráciou

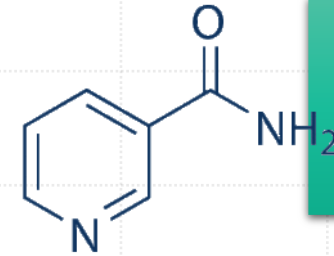
Bledá
pokožka

Vitamíny rozpustené vo vode
Vitamín PP
(kyselina nikotínová, niacín)

Význam- metabolizmus cukrov

Zdroj- droždie, ryby, mäso, mlieko

Hypovitaminóza- pelagra

15-20mg

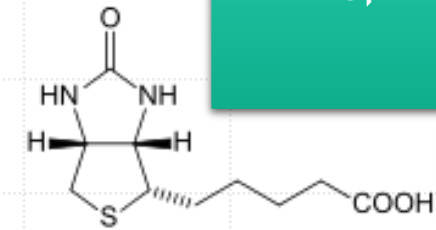
Vitamíny rozpustené vo vode

Vitamín H(biotín)

Význam- enzýmy

Zdroj- žĺtko, sója, pečeň, obličky

Hypovitaminóza-kožné poruchy,
vypadávanie vlasov, zvýšená tvorba
kožného mazu (seborrhoe), anémia,
paralýza končatín

0,2mg

Zdroje

- <https://lekar.sk/clanok/anemia>
- <https://www.seboroicka-dermatitida-lecba.cz/>
- https://is.muni.cz/el/pharm/podzim2019/FDFPB_FAF/um/F16051-_Pelagra.pdf?lang=cs
- <https://www.staywellworld.org/post/heriberi>
- <https://sk.srimathumitha.com/zdorove/116529-pochemu-chelovek-boleet-cingoy-kak-uberechsya-ot-etogo-neduga.html>
- <https://www.info-zdravie.sk/zriedkave-choroby/hemofilia-je-v-sucasnosti-dobre-liecitelna-choroba/>
- <https://www.lekarnickekapky.cz/leky/spravne-po-uzivani-leku/osteoporoza-jake-leky-a-cviky-vas-ji-zbavi.html>
- <https://nl.tso-stockholm.com/articles/krankheiten/knochenerweichung-ursachen-symptome-und-therapie.html>
- <https://www.info-zdravie.sk/zriedkave-choroby/x-viazana-rachitida-zriedkave-ochorenie-s-dostupnou-ucinnou-liecbou/>
- <https://www.zdraviakrasa.cz/volne-radikaly-myty-pravdy-strasaku-moderni-doby-303/#.YWwGqBxnpPY>
- <https://www.dixo.sk/vitaminy-vyzivove-doplňky-a-vyvázená-strava/>
- <https://nazjedenie.sk/naco-su-dobre-vitaminy/>
- <https://scientificrussia.ru/articles/kak-propadayut-vitaminy>
- <https://sites.google.com/site/biochemhelper/vitaminy>
- <https://www.mall.sk/vitaminy-a-multivitaminy/natures-aid-vitamin-b6-100-mg-pyridoxin-100-tablet-100021308509>